

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EUK	4. november 2004

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Udenrigsministeriets grundnotat om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansieringsinstrument for førtiltrædelsesinstrument, COM (2004) 627 af 29.9.2004, final.

GRUNDNOTAT

Til:	Folketingets Europaudvalg	J.nr.:	
CC:		Bilag:	
Fra:	Udenrigsministeriet	Dato:	4. november 2004
Emne:	Grundnotat om Kommissionens forslag til et førtiltrædelsesinstrument.		

Forslag til Europa Parlamentets og Rådets forordning om finansieringsinstrument for førtiltrædelsesinstrument (COM (2004) 627 af 29.9.2004, final)

1. Baggrund

Kommissionens forslag til Rådsforordning (rammeforordning) tilsigter at etablere ét instrument for førtiltrædelsesbistand (Instrument for Pre-Accession Assistance - IPA), som et af de af Kommissionen foreslåede nye instrumenter for ekstern bistand under de finansielle perspektiver 2007-2013 (COM(2004)626 final)). Det overordnede mål er en ny og forenklet politisk og administrativ struktur for Fællesskabets bistands- og samarbejdsprogrammer.

Rammeforordningen forudses at finde anvendelse fra 1. januar 2007 og vil da afløse en række nuværende bistandsinstrumenter, herunder PHARE (instrumentet for bistand til Central- og Østeuropa), forordningen vedrørende Tyrkiet, og CARDS (instrumentet for bistand til vestlige Balkan). Syv eksisterende forordninger forudses ophævet, hvortil kommer CARDS-forordningen, der under alle forhold udløber d. 31. december 2006). Rammeforordningen vil skulle suppleres med gennemførelsesbestemmelser.

Da det primære formål med forordningen er at forberede landene på medlemskab, fremsættes forslaget med hjemmel i TEF art 181 (a), som refererer til samarbejdsaftaler og aftaler med kandidater for tiltrædelse af Unionen, uagtet at flere af de berørte lande har status som udviklingslande. Forordningen kan vedtages af Rådet ved enstemmighed efter samstemmende udtalelse fra Europa-Parlamentet.

2. Indhold

Den væsentligste nyskabelse ved forslaget er, at kandidatlande (som udgangspunkt kun Tyrkiet og Kroatien, da Bulgarien og Rumænien ventes at være indtrådt ved forordningens ikrafttræden) og potentielle kandidatlande, dvs. de øvrige Vestbalkan-lande Serbien og Montenegro, Bosnien-Hercegovina, Makedonien og Albanien, samles under ét bistandsinstrument.

Inden for instrumentet fastholdes en klar adskillelse mellem de to landegrupper. Et potentielt kandidatland vil kun kunne opnå kandidatstatus ved en Rådsbeslutning.

Instrumentet fokuserer på to hovedprioriteter:

- Hjælpe lande til at opfylde politiske, økonomiske og Fællesskabsrelaterede kriterier for at opnå medlemskab (tiltrædelseskriterier) samt opbygning af administrativ og juridisk viden.
- Forberede lande til EU's Struktur-, Samhørigheds- og Landbrugsfonde (EU-Fonde) efter tiltrædelse både i forhold til de nødvendige strukturer og ved finansiering af projekter

Instrumentets 5 komponenter:

1. Overgangsbistand og institutionsopbygning. Koordinationen og sammenhængen mellem alle bistandskomponenterne er en del af denne komponent. For både kandidat- og mulige kandidatlande gælder, at bistanden dækker institutionsopbygningsmidler og hertil knyttede investeringer. Ydermere dækker den modtagerlandenes deltagelse i Fællesskabsprogrammer.
2. Regionalt og grænseoverskridende samarbejde. Denne komponent er tilgængelig for begge grupper lande. Den støtter grænseoverskridende aktiviteter mellem hhv. modtagerlande indbyrdes samt modtagerlande og medlemsstater. Den støtter endvidere modtagerlandenes deltagelse i internationale og interregionale programmer omfattende både medlemsstater og tredje lande styret af andre instrumenter (f.eks. Nabo- og Partnerskabsinstrumentet). På Vestbalkan fortsætter denne komponent den støtte til regionalt samarbejde, som i dag er en del af CARDS.
3. Regional udvikling (forberedelse til deltagelse i samhørighedspolitikken). Målet med denne bistand er, at modtagerlandene tilnærmer sig struktur- og landområdeudviklingsfondenes (rural development funds) praksis mest muligt. Hermed forenkles overgangen til medlemsland, idet kandidatlandene slipper for at skifte procedure mere end én gang. De får også den bedst mulige forberedelse til gennemførelsen af den europæiske regionale udviklingsfond og samhørighedsfonden efter tiltrædelse.
4. Udvikling af menneskelige ressourcer. Målet med denne komponent er at forberede kandidatlandene til forberedelse, gennemførelse og ledelse af den europæiske socialfond, som er en del af den EU's beskæftigelsesstrategi. Dette indeholder Fællesskabets mål indenfor social inklusion, uddannelse og ligestilling mellem kønnene.
5. Udvikling af landområder til forberedelse af landbrugsudvikling og landområdeudvikling. Målet med denne form for bistand er at forberede kandidatlandene til perioden efter tiltrædelsen, særligt i forhold til de politiske procedurer omkring og gennemførelsen af EU's landbrugspolitik og hertil knyttede politikker. Dette sker ved, at landene implementerer førtiltrædelsesbistanden via systemer svarende til dem, som de vil blive præsenteret for efter tiltrædelsen.

De potentielle kandidatlande vil modtage bistand under komponent 1. De fortsætter således med at modtage bistand efter samme retningslinjer som den, de p.t. modtager under CARDS-forordningen.

Kandidatlandene vil modtage bistand under alle komponenterne – dvs. også bistand, der skal forberede dem på 1) implementeringen af EUs strukturinstrumenter efter tiltrædelsen, samt 2) forberede dem på implementering af EU-lovgivningen.

Begge landegrupper vil kunne modtage bistand under komponent 2. Dermed får de mulighed for deltagelse i grænseoverskridende og regionalt samarbejde, også i det samarbejde der forudses under det af Kommissionen foreslåede nye Nabo- og Partnerskabsinstrument.

Modtagerne og overordnede målsætninger

Det overordnede mål er, at modtagerlandene nærmer sig EU med medlemskab som endemål. To bilag til forordningen (bilag 1: potentielle kandidatlande, bilag 2: kandidatlande) oplister landenes nuværende status. Et land kan flyttes fra anden gruppe til første efter en Rådsvedtagelse herom. Rådet og Europa Parlamentet har gentagne gange har bekræftet Vestbalkan-landenes EU-medlemskabsperspektiv. Dog skal landene holdes adskilt ift. deres status, så de hver især kan vurderes efter reformfremskridt og parathed til EU-medlemskab.

Instrumentets rækkevidde

Indsatsområderne for både kandidatlande og potentielle kandidatlande er følgende: Styrke demokratiet, retssikkerheden, reformer af den offentlige administration, økonomiske reformer, respekt for menneskerettigheder og mindretalsrettigheder, civilsamfundet, forsoning, støtte til regionalt og grænseoverskridende samarbejde.

For kandidatlandene gælder herudover, at de skal have fuldt kendskab til *acquis communautaire*, mens dette krav for potentielle kandidatlande er af mere begrænset omfang. Endvidere skal potentielle kandidatlande orienteres mod social- og økonomisk udvikling, mens kandidatlande skal orienteres mod implementering af Fællesskabets landbrugs- og samhørighedspolitik efter tiltrædelse.

Ramme for bistand og fordeling af midler

Kommissionen etablerer flerårige vejledende rammeaftaler med fordeling af midler efter komponent og modtagerland, eller tema hvor relevant, som skal gennemgås årligt. Kommissionen informerer Europa Parlamentet og Rådet herom. For potentielle kandidatlande baseres bistanden på de med landene etablerede Europæiske Partnerskaber, mens den for kandidatlande baseres på Tiltrædelsespartnerskaberne.

Styring og afrapportering:

Kommissionen er ansvarlig for gennemførelse af forordningen om førtiltrædelsesbistand. Kommissionen er altså ansvarlig for gennemførelsen og overholdelse af budgettet, og skal underrette Rådet og Europa Parlamentet på årlig basis.

Ifølge art. 10 (2) skal implementeringen foregå i henhold til reglerne for ekstern bistand, som beskrevet i EU's Finansforordningen. Denne bestemmelse giver fleksibilitet, idet den åbner mulighed for forskellige implementeringsmetoder, herunder innovative metoder.

Kommissionen kan bestyre midler, som er stillet til rådighed af andre donorer som f.eks. medlemsstater og tredjelande. For hver komponent forudses oprettet en forvaltningskomite til at bistå kommissionen på området. Hver komite vil bestå af repræsentanter fra medlemsstaterne og ledes af en repræsentant fra Kommissionen. En observatør fra Den Europæiske Investeringsbank følger møderne.

Suspension af bistand

Modtagerlandet er forpligtet til at overholde fundamentale principper om demokrati, retssikkerhed, menneskerettigheder, mindretalsrettigheder. Respekteres disse principper ikke, eller lever et modtagerland ikke op til forpligtelserne indeholdt i det relevante Partnerskab, eller gør det ikke fremskridt med opfyldelse af tiltrædelseskriterierne, kan Rådet ved kvalificeret flertal på forslag fra Kommissionen træffe passende skridt vedrørende bistanden.

3. Nærhed og proportionalitet

Overvejelser herom er ikke relevante i denne sammenhæng.

4. Høring

Forslaget vil snarest blive sendt i ekstern høring.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forordningen indgår i forhandlingerne om de finansielle perspektiver 2007-13 og vil i denne forbindelse få statsfinansielle konsekvenser. Disse konsekvenser kan endnu ikke fastslås.

6. Behandling i Rådsregi

Dokumentet blev den 29. september 2004 fremlagt af Kommissionen og behandles i arbejdsgrupper i Rådet. Første drøftelse i Rådet ventes at finde sted d. 22. november 2004.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.